

Elektrėnų savivaldybės viešoji biblioteka

Elektrėnų savivaldybės garbės piliečių ir
kraštiečių, apdovanotų Vilniaus apskrities
Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino
nominacija, biogramos

Parengė Eglė Milkamanavičiūtė

Elektrėnai

2019

TURINYS

Vilija Dobrovolskienė	2
Vidmantas Mickevičius.....	5
Jurgis Milančius	8
Pranas Noreika	12
Meletijus Smotrickis	14
Tadas Šumskas	17
Kęstutis Vaitukaitis	20
Stasys Žlibinas.....	22

Vilija Dobrovolskienė

Gyvenimo datos: 1957 06 01

Gimimo vieta: Jurbarkas

Veikla: pedagogė, Elektrėnų savivaldybės politinė bei visuomenės veikėja, literatė

Nominacijos: Vilniaus apskrities Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino nominacija (2013)

1964–1975 m. mokėsi Jurbarko 2-ojoje vidurinėje mokykloje. 1975–1980 m. studijavo VU filologijos fakultete. 1980–1989 m. buvo Vievio vidurinės mokyklos (dabar – gimnazijos) lietuvių kalbos mokytoja, Trakų sporto mokyklos rankinio skyriaus trenerė, 1989–1992 m. Elektrėnų „Versmės gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja, 1992–2006 m. Elektrėnų „Versmės“ gimnazijos direktoriaus pavaduotoja, nuo 2006 m. – lietuvių kalbos mokytoja. Nuo 2002 m. – lietuvių kalbos mokytoja ekspertė bei Elektrėnų savivaldybės literatų klubo „Strėva“ pirmininkė. 2002 m. priimta į Lietuvos Nepriklausomųjų rašytojų sąjungą. Buvo Seimo nario Broniaus Bradausko patarėja. Elektrėnų savivaldybės tarybos narė nuo 2012 metų. Socialinių reikalų komiteto; Aplinkosaugos, švietimo ir ugdymo projektų vertinimo, Etikos komisijų narė.

V. Dobrovolskienė yra knygų „Mokomės skyrybos“ (2003) ir „Diktantai“ (2005) autorė. 2000 m. parengė 5–12 klasių moksleiviams skirtą knygelę „Lietuvių kalbos užduotys“ ir kartu su bendraautore Danute Liutkevičiene išleido knygą – į pagalbą mokiniui ir mokytojui – „Lietuvių kalbos ir literatūros testai“ (2000). 2001 m. išleido lietuvių kalbos pratybų knygelę, skirtą pradinėms klasių moksleiviams bei „Lietuvių kalbos ir literatūros testai ir užduotys“ (5–12 klasių moksleiviams). 2003 m. išleista užduočių, testų bei diktantų knyga 5–12 klasių moksleiviams „Mokomės skyrybos“. Tais pačiais metais pasirodė su Aldona Augustinaitiene sudaryti „Lietuvių kalbos testai 4 klasei“. 2004 m. išleido testų knygeles „Lietuvių kalbos testai ir užduotys 3 klasei“, 2005 m. – „Lietuvių kalbos testai ir užduotys 5 klasei“, „Lietuvių kalbos testai ir užduotys 7 klasei“ bei su mokytoja Laima Ručinskiene sudarytus „Diktantus: 5–12 klasėms“. Kartu su mokytoja Neringa Sodaitiene V. Dobrovolskienė sudarė ir išleido tris lietuvių kalbos testų knygeles 6, 8, 9 klasėms (2005, 2006, 2007). 2008, 2014 m. išėjo testai 10 klasei.

V. Dobrovolskienė kuria prozą, eiles, šventinius (proginus) scenarijus, redaguoja knygas, rašo straipsnius į regioninę spaudą, viena iš literatų klubo „Strėva“ almanachų sudarytojų ir redaktorių. Jos kūryba spausdinta Trakų literatų kūrybos almanache „Paparčio žydėjimas“ (2001), Plungės literatų klubo „Vingiorykštė“ almanache „Šauksmas tyloje“ (2002), Elektrėnų savivaldybės literatų

kūrybos almanachuose „Laiko ženklai“ (2003), „Brydės“ (2007), „Minčių sodai“ (2009), „Saulėtekio toliai“ (2011), „Kai žodžiai išeina į kelią“ (2014), „Širdžių lieptai“ (2016), „Lietuva, aš esu dalelė tavęs...“ (2018). V. Dobrovolskienės kūryba spausdinta Lietuvos Nepriklausomųjų rašytojų sąjungos almanachuose „Ten, sidabro vingy...“ (III–IX tomuose), Rytų Lietuvos mokytojų kūrybos almanache „Ties spalio taku“ (2006), tarptautinės kūrėjų gildijos leidžiamame almanache „Vingis“ (3-oje knygoje, 2012), „Facebook“ grupės „Eilėraščių taku“ 2014 metų kūrybos almanache, „Facebook“ grupės „Poezija – gražios eilės, mintys, žodžiai...“ spausdintos kūrybos almanachuose „Poezijos spalvos“ (2015), „Poezijos spalvos 2“ (2017), kuriuos taip pat redagavo, „2005–2008 m. kūryba“ (2015) ir kitur. Redagavo rašytojų O. Kulbokienės, D. Ruseckajos, G. Aleksonio, R. Palevičienės, A. Volodkienės, S. Meškytės-Murauskienės, R. Kovaliūnienės, O. Mozūraitienės, O. Čirvinskienės, D. Palionytės-Batavičienės ir kitų autorių kūrybos knygas, kitus leidinius („Gyvenimas negrižta“, „Elektrėnams – 55“).

2002 m. V. Dobrovolskienė išleido savo pirmąją poezijos rinktinę „Iš ilgesio tas vakaras“. 2009 m. išleista Vilijos ir jos mamos Elenos Telišauskienės kūrybos rinktinė „Išeinu gyventi“. 2012 m. pasirodė poezijos rinktinė „Tu pakviesk mano vasarą...“, 2014 m. – poezijos knyga „Karaliau mano“, 2017 m. – „Ašara ant riešo“. V. Dobrovolskienė sukūrusi ir literatūros vaikams: „Mano broliai – mėnesiai“ (2001, perleista 2013), „Žiedų pasakos“ (2009), „Skruzdžių rūmai“ (2011), „Žiogo vestuvės“ (2012). Pagal V. Dobrovolskienės eiles Audra Novikovienė, Rimantas Vaičekonis, Birutė Gaučienė yra sukūrę dainų.

1997 m. V. Dobrovolskienei skirta Švietimo ir mokslo ministerijos Jono Varno premija. 2013 m. apdovanota **Vilniaus apskrities Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino III laipsnio nominacija „Už pasiekimus žmogiškojo kapitalo ugdymo srityje“**. 2003 m. tapo V Vasaros poezijos šventės diplomante. 2001, 2013 m. gavo **Elektrėnų savivaldybės metų žmogaus** apdovanojimus.

Apie V. Dobrovolskienę rašyta leidimuose „**Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006**“ [2], „**Kas yra kas. Lietuvos moterys**“ [3], **Benjamino Kondrato** knygoje „**Kūrėjų pėdsakais**“ (Kn. 8, Jurbarko krašte. Vilnius, 2012), taip pat rašoma periodikoje, yra informacijos internete.

Literatūra ir šaltiniai:

1. Chmieliauskienė, Jurgita. Vilija Dobrovolskienė: faktai ir datos // Dobrovolskienė, Vilija. Tu pakviesk mano vasarą. – Kaišiadorys, 2013. – P. 3–4.
2. Dobrovolskienė Vilija // Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006. – Kaunas, 2006. – P. 526–527.

3. Dobrovolskienė Vilija. – Portr. // Kas yra kas. Lietuvos moterys. – Kaunas, 2007. – P. 110.
4. Radzvilavičiūtė, Gražina. Vilija Dobrovolskienė: išeinu gyventi // Elektrėnų kronika. – 2010, vas. 26–kovo 4, p. 7.
5. Stiklius, Rytis, Dobrovolskienė, Vilija. Susipažinkite – Vilija Dobrovolskienė-Telišauskaitė // Elektrėnų kronika. – 2004, bal. 16–22, p. 16–17.
6. Veiknys, Aivaras. Vilija Dobrovolskienė: „Kol bėgu, tol gyva“. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2015, spal. 2, p. 5, 10.

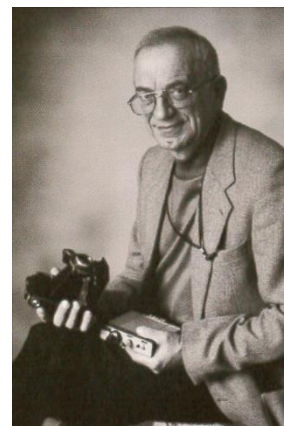
Vidmantas Mickevičius

Gyvenimo datos: 1946 04 18 - 2017 09 09

Gimimo vieta: Geisteriškės (Vilkaviškio r.)

Veikla: gydytojas neurologas, rehabilitologas, fotografas, radistas

Nominacijos: Vilniaus apskrities Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino nominacija

Baigė Vilkaviškio Salomėjos Nėries vidurinę mokyklą. Metus mokėsi Kauno politechnikos instituto Radiotechnikos fakultete, vėliau įstojo į Kauno medicinos institutą. Baigęs bendrosios medicinos studijas V. Mickevičius kurį laiką dirbo dėstytoju Šiaulių medicinos mokykloje. 1976 m. pradėjo dirbti Druskininkų ligoninės neurologijos ir reabilitacijos skyriuje. Abromiškių reabilitacijos ligoninėje dirbo nuo 1978 m., buvo neurologijos skyriaus vedėjas. 9 deš. pabaigoje kurį laiką buvo grįžęs gyventi į Vilkaviškį. Beveik trejus metus dirbo rajono centrinės ligoninės neurologu, vyr. gydytojo pavaduotoju. Vilkaviškyje taip pat buvo vienas iš Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Vilkaviškio skyriaus steigėjų bei koordinatorių, aktyviai dalyvavo veikloje – leido pogrindžio laikraštėlį, rašė tekstus, spausdino, maketavo, iliustravo [5].

Dirbo medicinos audito grupėje prie Sveikatos apsaugos ministerijos, aktyviai dalyvavo įdiegiant reabilitacijos standartus ir Lietuvoje, ir Vilniaus apskrityje. 1997–1998 m. – Vilniaus Universitete Medicinos fakultete Socialinės medicinos centre buvo lektoriumi, dėstė kokybės vadybos pagrindus [5].

Tuometinio Lietuvos elektrinės direktoriaus Prano Noreikos pakviestas V. Mickevičius grįžo į Elektrėnus ir pradėjo dirbti Abromiškių reabilitacijos ligoninės vyr. gydytojo pavaduotoju, nuo 1998 m. – VšĮ Elektrėnų ligoninės vyriausiuoju gydytoju. Nuo 2005 m. gegužės iki 2017 m. liepos mėn. V. Mickevičius dirbo Abromiškių reabilitacijos ligoninėje gydytoju neurologu ir fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytoju [4, 5].

Buvo aktyvus radijo mėgėjas trumpabangininkas. Radijo ryšiu bendraudavo su radijo mėgėjais visame pasaulyje, skleisdamas žinią apie to laikotarpio įvykius Lietuvoje, taip pat susisiekdavo ir su žinomu misionieriumi, kunigu ir gydytoju Aleksandru Bendoraičiu, kuris tuo metu gyveno ir dirbo Bolivijoje, Amazonės baseino džiunglėse. Jo pakviestas V. Mickevičius išvyko į pirmąją Lietuvos Raudonojo Kryžiaus ekspediciją į Boliviją, ten neatlygintinai gydė ligonius, padėjo statant ligoninę Guayaramerin miestelyje [4, 5].

1992 m. iš V. Mickevičiaus buto Saulės gatvėje buvo parodyta pirmoji Elektrėnų televizijos laida. Jis kartu su draugais ir broliu pagamino siūstuvą ir antenas bei transliavo pačių kurtas televizijos laidas [5]. 2010 m. kartu su sūnumi iš Elektrėnų aeroklube ištekintų stūmoklių sukonstravo Stirlingo

variklį, taip pat sėkmingai konstravo trumpabangius radijo aparatus ir kolekcionavo senovinę foto techniką, fotografavo ir rengė kūrybos parodas, rašė straipsnius laikraščiams [3, 5]. Apie Stirlingo variklį yra parengęs publikacijų. V. Mickevičius buvo ilgametis Lietuvos radijo mėgėjų draugijos narys, buvo įsitraukęs į piliakalnių aktyvavimo programą. Aktyvavo per 70 piliakalnių, radijo ryšiu bendravo su daug radijo mėgėjų iš įvairių šalių.

2004–2007 m. buvo Elektrėnų savivaldybės tarybos narys.

Nuo 2005 m. V. Mickevičiaus fotografijų autorinės parodos buvo rengiamos Abromiškių reabilitacijos ligoninėje (yra ir pastovi ekspozicija), kelios parodos Elektrėnų viešojoje bibliotekoje, Medicinos bibliotekoje (2008 m.), Vilniaus apskrities administracijos pastate (6a), Marijampolės kultūros centre. Parodą „Iš pelytės urvelio“ – įsigijo Kaišiadorių miškų urėdija ir naudojo kaip mokomąją priemonę – kaip nereikia elgtis gamtoje.

2008 m. V. Mickevičius išleido fotografijų albumą „**Abromiškių aura**“ [6, 7]. 2009 m. Elektrėnų savivaldybės viešojoje bibliotekoje parengė parodą tokiu pat pavadinimu.

2011 m. išleido leidinuką „Prarastojo judesio kaina, arba pasakojimas apie medicininę reabilitaciją esant negalei“, o 2012 m. – „Reabilitacija po insulto“. Keletas jo straipsnių publikuoti savaitraštyje „Lietuvos sveikata“.

V. Mickevičiaus fotografijos spausdintos leidiniuose „100 geriausių mėgėjų darbų“ (2008), „Elektrėnų kraštas = Land of Elektrėnai“ (2010), „Medžių erotika“ (2012), „Sugrįžusi šviesa“ (2013).

Abromiškių reabilitacijos ligoninėje eksponuojami V. Mickevičiaus senų fotoaparatus ir paties darytų nuotraukų kolekcijos dalis. Nuosekliai kolekcionuoti senus fotoaparatus V. Mickevičius pradėjo 2005 m. [1]

2010 m. V. Mickevičius buvo apdovanotas Vilniaus apskrities nominacija – **Kunigaikščio Gedimino III laipsnio bronzos medaliu** ir diplomu „Už pasiekimus socialinės infrastruktūros vystymo srityje“ [2].

Nuo 2005 m. V. Mickevičius gyveno Elektrėnuose ir dirbo Abromiškėse. Savo fotoalbumo „Abromiškių aura“ pratarmėje jis rašė: „*Iš kur ta aura atsirado? Ar tik ne iš legendinio grafo Pliaterių dvaro Abromiškėse? Gal ją palaiko nekalbūs Girkalnių senkapijai, gal Elektrėnų mariomis užlietų kaimų ir buvusio žvėrinčiaus miško dvasia, o gal nuostabaus grožio nedidutis Orio ežeras, jo pakrantės, paslaptingoje rėvoje vinguriuojantis Graželenkos upelis, Šarkinės ir Šaltinių miškai, seniai, seniai nuo maro išmirusio Girkalnių kaimo vėlės?*“ [6].

Apie V. Mickevičių rašoma **Onos Gražinos Maleravičienės** leidinyje „**Iš visos širdies: pasakojimai apie Elektrėnų krašto žmones**“ [4], periodikoje.

V. Mickevičius mirė 2017 m. rugsėjo 9 d. Elektrėnuose, palaidotas Elektrėnų kapinėse.

Literatūra ir šaltiniai

1. Ambrazas, Goda. Neurologas „gydo“ ir fototechniką. – Iliustr. // Lietuvos žinios. – 2015, bal. 18, p. 15.
2. Bartkevičienė, Rasa. Elektrėnų pasididžiavimas: [apie V. Mickevičiaus apdovanojimą Vilniaus apskrities nominacija] // Savivaldybių žinios. – 2012, saus. 26, p. 16.
3. Kirkilienė, Julija. Neramios širdies gydytojas // Elektrėnų kronika. – 2010, rugpj. 6/12, p. 7.
4. Maleravičienė, Ona Gražina. Likimo sūpuoklėse // Maleravičienė, Ona Gražina. Iš visos širdies: pasakojimai apie Elektrėnų krašto žmones. – Kaišiadorys, 2005. – P. 85–89.
5. Mickevičienė, Virginija. Vidmantas Mickevičius – gydytojas, fotografas, radijo mėgėjas // Mokslo Lietuva. – 2018, rugs. 22, p. 12.
6. Mickevičius, Vidmantas. Abromiškių aura: [fotografijų albumas]. – Vilnius, [2008]. – [54], 2 p.: iliustr.
7. Zinkuvienė, Alia. Paslaptingosios Abromiškių auros metraštininkas // Respublika. – 2008, liep. 12, p. 28.

Jurgis Milančius

Gyvenimo datos: 1869 04 18 – 1956 05 09

Gimimo vieta: Navininkai (Krasnavo vlsč., Seinų apskr., Lenkija)

Veikla: farmacininkas, visuomenės veikėjas, literatas, aktyvus kovotojas dėl lietuviybės Vilniuje, draudžiamosios lietuviškos spaudos platintojas

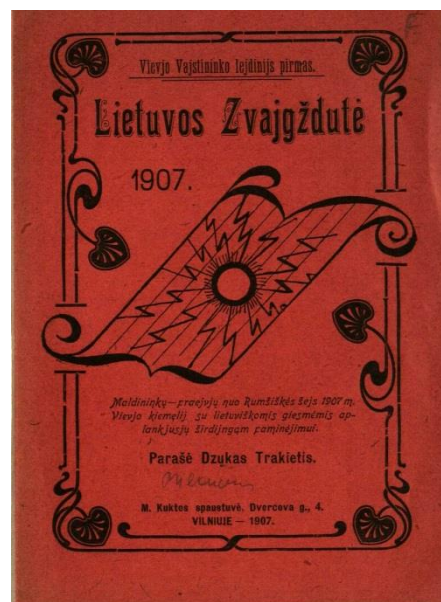
Pagerbimas: Memorialinė lenta (Elektrėnų savivaldybė, Vievio seniūnija, Vievio miestas)

Jurgis Milančius pasirašinėjo Dzūko Trakiečio, Jurgio Dzūkelio ir kt. slapyvardžiais [8, 9]. 1880 m. mokėsi Punsko pradinėje mokykloje, 1881 m. – triklasėje Seinų mokykloje, Misingevičiaus progimnazijoje ir Seinų valstybinėje gimnazijoje. Buvo įstojęs į Seinų kunigų seminariją, bet jos nebaigė. 1892–1894 m. mokėsi farmacijos Vilkaviškyje, paskui Lenkijoje – Petrakave, Nasielske, Ciechanove, Serocke, Plocke, Pultuske, Naujadvaryje palei Modliną, Zaverceje, Piliavoje, Markėse ir galiausiai, 1900–1902 m., Varšuvos universitete, kur baigė provizorių kursus [11]. Nuo 1903 m. gyveno Vievyje. Pirmojo pasaulinio karo metu J. Milančiaus namas su vaistine sudegė, tad jis kurį laiką gyveno Naujosiose Kietaviškėse, kur 1915–1918 m. mokytojavo. Iki Lietuvos okupacijos 1940 m., kai vaistinė buvo nacionalizuota, dirbo vaistininku. 1918–1919 m. dirbo Kaišiadorių apskrities taikos teisėju, Kaišiadorių-Trakų apskrities raštvedžiu, buvo Švietimo bei Kultūros komisijos narys ir pirmininkas, Karo nuostolių komisijos pirmininkas, kelias dienas ėjo apskrities komiteto vedėjo pareigas, taip pat buvo Trakų apskrities išdinės išdininkas. 1920 m. rugpjūčio 28 d. pasiprašė atleidžiamas iš tarnybos dėl ligos šeimoje. Lietuvai atgavus nepriklausomybę Vievyje įkūrė pirmąją lietuvišką mokyklą (Vievio pradžios mokyklą) ir tapo jos vedėju, subūrė lietuvius mokytojus [3, 4, 10, 14]. Jo žmona – Emilija Balasavičiūtė-Milančienė (1884–1955). Dukra Petronėlė Milančiūtė (1911–1944), kaip rašoma „Mažojoje lietuviškojoje tarybinėje enciklopedijoje“ (Vilnius, 1968. T. 2), dirbo mokine tėvo vaistinėje, buvo antifašistinio judėjimo dalyvė, nužudyta IX forte (iš tikrųjų – VI-ajame) [14]. J. Milančius ir jo žmona palaidoti Vievio kapinėse, šalia įdukros Birutės Milančiūtės-Tartėnienės tėvų – Onos ir Alekso Nenartavičių [14].

J. Milančiaus vaistinėje Vievyje buvo slepiama ir platinama lietuviška spauda, jis bendradarbiavo su savo dėde iš motinos pusės, lietuvių tautinio judėjimo veikėju Jonu Basanavičiumi ir kt. kovotojais dėl lietuviybės, taip pat su knygnešiais Motiejumi Grybausku, Petru Gudeliu. Buvo lietuviškų laikraščių („Vilniaus žinių“, „Vilties“, „Lietuvos ūkininko“ ir kt.) bendradarbis [4, 10].

Išleido tris knygeles. Dzūko Trakiečio slapyvardžiu 1907 m. Vilniuje išleido religinio turinio brošiūrėlę „Lietuvos žvaigždutė“, kur minimos Rumšiškės ir Vievis [12]. 1908 m. Jurgio Dzūkelio slapyvardžiu išspausdino to paties pavadinimo eilių rinkinėlį (1908), čia buvo įdėti du vertimai: Adomo Mickevičiaus „Neris“ ir Liudviko Kondratavičiaus-Sirokoplės „Karžygiai kernaviškiai“ [10]. 1920 m. J. Milančiaus parašė savo autobiografiją „Gyvenimo bėgis“ (Lietuvos centriniam valstybės archyve išlikęs rankraštis) [11]. 1926 m. išėjo trečias kūrinėlis – Dzūko Trakiečio „Pilėnų didžiavysis“. Yra žinių, kad J. Milančius pakoregavo Lazdynų Pelėdos apysakos „Klaida“ pabaigą [10, 14]. Keli J. Milančiaus leidiniai buvo išleisti Vievyje.

1938 m. J. Milančius buvo apdovanotas Vytauto Didžiojo ordino III laipsnio medaliu [3], 1939 m. – Šaulių žvaigždės ordinu [3, 4, 14].

Apie J. Milančių rašyta dviejose leidinio „Lietuvos knygnešiai ir daraktoriai, 1864–1904“ knygoose [3, 4], brošiūroje „Trakų krašto knygnešiai“ [7], knygoje apie Trakų krašto knygnešius „Tai buvo mūsų kelias“ [14], Augustino Ickevičiaus straipsnyje leidinyje „Elektrėnai“ [1], Kazio Račkausko knygoje „Europoje su savo kraičiu“ (Vilnius, 2015. D. 1), Nastazijos Kairiūkštytės ir Almos Gudonytės knygoje „Lietuvybės kovų verpetuose“ (Vilnius, 2009), Vytauto Vanago „Lietuvių rašytojų sąvade“ (Vilnius, 1987, 1996), „Lietuvių enciklopedijoje“ [10] ir kt. Apie jį rašyta ir Elektrėnų ir Kaišiadorių krašto etnografinėje-istorinėje knygoje „Buvom“ [5]. Apie J. Milančiaus slapyvardžius rašoma leidiniuose „Lietuviškieji slapyvardžiai“ (8) ir „Lietuviškųjų slapyvardžių aiškinamasis žodynas“ [9]. J. Milančius minimas daugelyje leidinių, kuriuose rašoma apie Vievio miestą, pvz., Broniaus Kviklio „Mūsų Lietuva“ (Vilnius, 1989. T. 1) ir kt. Apie jį nemažai rašyta Elektrėnų savivaldybės laikraščiuose.

Buvusi Vievio bibliotekos vedėja, vėliau – Elektrėnų bibliotekos darbuotoja Janina Vasilavičienė yra surinkusi daug įvairios informacijos apie J. Milančių: jo kūrybos, nuotraukų, šio Vievio šviesuolio artimųjų ir senųjų vieviečių atsiminimų, straipsnių iš periodikos, sudariusi literatūros apie jį sąrašą. 1990 m. ji parengė kraštotyros darbą „Knygnešys ir vaistininkas Jurgis Milančius“. Šis darbas yra saugomas Vievio bibliotekoje. Jis yra suskaitmenintas ir įdėtas į „Vilnijos vartų“ svetainę. Apie J. Milančiaus dukters Petronėlės Milančiūtės tragišką likimą rašoma žurnalisto, kraštotyrininko Jono Laurinavičiaus „Atminties ženklai: publikacijos iš „Gimtinės“ mėnraščio, 1989–2009“ (Kaunas, 2013).

J. Milančius su pertraukomis Vievyje gyveno apie 50 metų. 1903 m. rugsejo 22 d. įsigijo vaistinę Vievyje, kuri tapo dar ir knygnešių susitikimo vieta, draudžiamos lietuviškos spaudos

slaptaviete [14]. 1903–1907 m. čia gyveno ir dirbo vaistininko padėjėja rašytoja Sofija Pšibiliauskienė-Lazdynų Pelėda [14]. 1914 m. šis namas sudegė. Vėliau J. Milančius jį atstatė [14, 15]. J. Milančius prisidėjo prie to, kad lietuvių kalba būtų pradėta vartoti Kietaviškių, Semeliškių, Giedraičių, Vievio ir kt. bažnyčiose [10, 14]. Po pirmojo pasaulinio karo jis įsteigė lietuviškas daraktorines mokyklas įvairiose dabartinės Elektrėnų savivaldybės vietose: Rusakalnyje, Aleniškėse, Žebertonyse [3, 14]. Vievyje buvo pirmosios lietuviškos mokyklos (Vievio pradžios mokyklos) pirmuoju vedėju, subūrė lietuvius mokytojus [3, 10].

Vienos J. Milančiaus nuotraukos kitoje pusėje yra jo ranka užrašyti trys posmai, kur minimas Vievis: „Aš kasiau Vievio krantelius / Aš taisiau Vievio kelelius, / Bet kodėl kiti jūs giminaičiai / Manęs čia neaplankėte?“ [15].

1990 m. vasario 16 d. prie namo Vievyje (Vilniaus g. 28), kur gyveno J. Milančius, buvo atidengta medinė memorialinė lenta [6, 14]. Atminimo lentą išdrožė dailininkas Ričardas Audickas.

1990 m. kovą buvusi Komjaunimo gatvė Vievyje pavadinta J. Milančiaus vardu [14].

2018 m. Vievio pradinei mokyklai suteiktas J. Milančiaus vardas.

Literatūra ir šaltiniai

1. Ickevičius, Augustinas. Iškilus lietuviybės skleidėjas: [apie Jurgį Milančių] // Elektrėnai. – Vilnius, 2006. – P. 230–237.

2. Kairiūkštytė, Nastazija. Milančius Jurgis: 1869 04 06–1956 05 09: vaistininkas, visuomenės veikėjas, poetas: [biografija] / Nastazija Kairiūkštytė, Alma Gudonytė. – Portr. – Bibliogr. str. gale // Kairiūkštytė, Nastazija, Gudonytė, Alma. Lietuviybės kovų verpetuose. – Vilnius, 2009. – P. 193–194.

3. Kaluškevičius, Benjaminas. Milančius Jurgis / Benjaminas Kaluškevičius; Kazys Misius. – Portr. // Lietuvos knygnešiai ir daraktoriai, 1864–1904. – Vilnius, 2004. – P. 314.

4. Kaluškevičius, Benjaminas. Milančius Jurgis / Benjaminas Kaluškevičius; Kazys Misius. – Portr. // Lietuvos knygnešiai ir daraktoriai, 1864–1904. – Vilnius, 2014. – Kn. 2, p. 121.

5. Kulikienė, Jadvyga. Knygnešys J. Milančius / Jadvyga Kulikienė; Juozas Cibulskas // Buvom. – Vilnius, 2013. – P. 276–277.

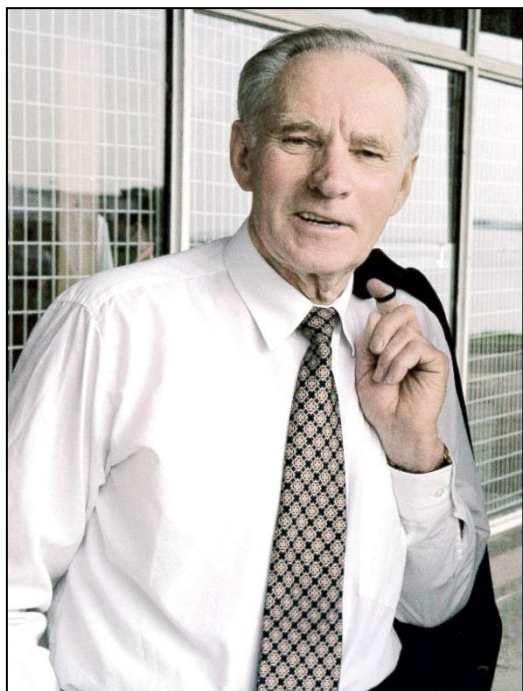
6. Kulikienė, Jadvyga. Memorialinės lentos knygnešiui ir rašytojai [J. Milančiui ir Sofijai Pšibiliauskienei-Lazdynų Pelėdai]. – Iliustr. // Bibliotekų darbas. – 1990, Nr. 4, p. 32.

7. Kulikienė, Jadvyga. Tauri asmenybė [apie Jurgį Milančių]. – Iliustr. // Trakų krašto knygnešiai. – Trakai, 1990. – P. 4–9.

8. Mačiulis, Jonas. Milančius Jurgis (1869–1956) // Lietuviškieji slapyvardžiai. – 2004. – T. 1, p. 18.

9. Mačiulis, Jonas. Milančius Jurgis (1869–1956) // Lietuviškųjų slapyvardžių aiškinamasis žodynas. – Vilnius, 2011. – P. 331.
10. Makauskis, Jonas. Milančius Jurgis // Lietuvių enciklopedija. – Boston, 1959. – T. 18, p. 454–455.
11. Milančius Jurgis. Kaišiadorių muziejus [interaktyvus]. 2013 [žiūrėta 2015-10-23]. Prieiga per internetą: <http://www.kaisiadoriumuziejus.lt/enciklopedija/index.php?title=Milan%C4%8Dius_Jurgis>.
12. Milančius, Jurgis. Lietuvos zvajgždutė, 1907: maldininkų–praejvjų nuo Rumšiškės šejs 1907 m. Viewjo kiemelij su lietuviškomis giesmėmis aplankjusjū širdijngam paminėjimui / parašė Džukas Trakietis. – Vilnius, 1907. – 4 p.; Prieiga per internetą: <<http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do?biRecordId=37312>>.
13. Račkauskas, Kazys. Jurgio Milančiaus kurstyto šviesos židinio atspindžiai // Račkauskas, Kazys. Europoje su savo kraičiu. – Vilnius, 2015. – D. 1, p. 477–479.
14. Vasilavičienė, Janina. Jurgis Milančius (1869–1956). – Iliustr. // Tai buvo mūsų kelias. – Vilnius, 2004. – P. 62–68.

Pranas Noreika

Gyvenimo datos: 1927 10 15

Gimimo vieta: Aukštelkai (Radviliškio r.)

Veikla: inžinierius elektrotechnikas

Pagerbimas: Elektrėnų savivaldybės garbės pilietis, LDK Gedimino ordino Riterio kryžiaus kavaliere, apdovanotas Kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, Ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro kryžiumi, Vilniaus apskrities Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino nominacija.

1945–1946 m. – Radviliškio garvežių depo elektromonteris. 1946–1950 m. mokėsi Kauno politechnikume, 1950–1955 m. studijavo tuometiniame

Kauno politechnikos institute (dabar Kauno technologijos universitetas) elektrotechniko inžinieriaus specialybę. 1950–1952 m. – Petrašiūnų elektrinės valdymo pulto budėtojas, 1952–1955 m. – elektrinės pamainos viršininkas, 1955–1957 m. – meistras. 1957–1960 m. – Ministrų tarybos reikalų valdybos referentas, LSSR liaudies ūkio tarybos Energetikos valdybos vyr. inžinierius. 1960 m. P. Noreika buvo paskirtas statomos didžiausios respublikoje Lietuvos elektrinės (iki 1990 m. Lietuvos valstybinės rajoninės (VRE) statybos direktoriumi. 1960–1962 m. vadovavo šios elektrinės statybai. 1962–2010 m. – elektrinės direktorius. Tuo pat metu 1977–1990 m. vadovavo ir Kaišiadorių hidroakumuliacinės elektrinės statybai [5, 6, 7]. Paskelbta daug P. Noreikos straipsnių spaudoje, žymaus energetiko atsiminimų apie Lietuvos elektrinės statybą, šio darbo bendražygius. Gyvena Elektrėnuose.

1965 m. P. Noreikai buvo suteiktas LSSR nusipelnusio inžinieriaus, 1966 m. – socialistinio darbo didvyrio vardas, Lietuvos elektrinės 40-mečio proga P. Noreika buvo apdovanotas LR Seimo padėkos raštu. Jam įteiktas Lietuvos energetikų garbės ženklas. 2001 m. apdovanotas **Didžiojo Kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi** (V laipsnio ordinu), 2002 m. – Kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu [1], 2005 m. – **Vilniaus apskrities Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino nominacija** – III grupės „Už pasiekimus finansinio-gamybinio kapitalo stiprinimo srityje“ III laipsnio nominacija [8]. 2007 m. P. Noreika buvo apdovanotas LR Ūkio ministerijos medaliu „Už nuopelnus verslui“, 2007 m. – LTOK Olimpine žvaigžde, 2007 m. – Kūno kultūros ir sporto departamento 1-o laipsnio ordinu su grandine, 2008 m. – **ordino „Už nuopelnus Lietuvai“**

Komandoro kryžiumi [5, 6]. 2013 m. už nuopelnus Lietuvos energetikai jam įteikta **Petro Vileišio nominacija** [2].

Pranas Noreika – Elektrėnų miestų kūrėjas ir vadovas. Galima sakyti, jog pirmieji miesto gyvavimo dešimtmečiai yra tiesiogiai susiję su jo veikla. Prasidėjus elektrinės statyboms ir paaiškėjus, jog trūksta tūkstančių specialistų, P. Noreika jų nenorėjo kviesti iš Sovietų sąjungos, todėl suorganizavo Kauno politechnikos instituto ir Kauno politechnikumo filialus Elektrėnuose. Tai lėmė ir miesto gyventojų kalbinę ir tautinę sudėtį. Taip pat į elektrinės statybą buvo priimami Sibiro tremtiniai [3]. P. Noreikos iniciatyva ir rūpesčiu mieste buvo pastatyta poilsio, sporto pramogų bazių.

2000 m., įkūrus Elektrėnų savivaldybę, Pranas Noreika tapo pirmuoju, ir iki 2015 m. vieninteliu, **Elektrėnų savivaldybės garbės piliečiu** [4].

Apie P. Noreiką rašoma leidinyje „**Elektrėnai**“ (Vilnius, 2006), žinyuose „**Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006**“ [5] ir „**Lietuvos energetika**“ (T. 3. Vilnius, 2004), lietuviškose enciklopedijose ir kt., [6, 7], taip pat periodikoje, internete.

Literatūra ir šaltiniai

1. Apdovanotų asmenų duomenų bazė [interaktyvus]. 2011 [žiūrėta 2016-04-15]. Prieiga per internetą:
<http://grybauskaite1.lrp.lt/lt/prezidento_veikla/apdovanojimai/apdovanojimai_256.html>.
2. Elektrėnų garbės piliečiui Pranui Noreikai įteikta Petro Vileišio nominacija // Elektrėnų kronika. – 2013, saus. 4–10, p. 2–3.
3. Jurgelevičius, Audrius. Pranas Noreika: žmogus, davęs pradžią Elektrėnams // Elektrėnų žinios. – 2015, saus. 23, p. 8–9.
4. Mūsų krašto garbės piliečiai. Elektrėnų savivaldybė [interaktyvus]. 2015 [žiūrėta 2016-04-15]. Prieiga per internetą:
<<http://www.elektrenai.lt/go.php/Garb%C4%97s%20pilie%C4%8Diai70>>.
5. Noreika Pranas // Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006. – Kaunas, 2006. – P. 809.
6. Noreika Pranas // Visuotinė lietuvių enciklopedija. – Vilnius, 2009. – [T.] 16, p. 495.
7. Noreika Pranas. – Portr. // Lietuva. – Vilnius, 2012. – [D.] 3, p. 924.
8. Subačius, Lukas. Vilniaus apskrities viršininko administracija apdovanojo ir elektrėniečius: [apie apdovanojimą Vilniaus apskrities Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino nominacija, apdovanotas ir P. Noreika]. – Portr. // Trakų žemė. – 2006, saus. 14, p. 5.

Meletijus Smotrickis

Gyvenimo datos: 1577 – 1633-12-27

Gimimo vieta: Smotričiaus miestas (Chmelnickio sr.), Ukraina

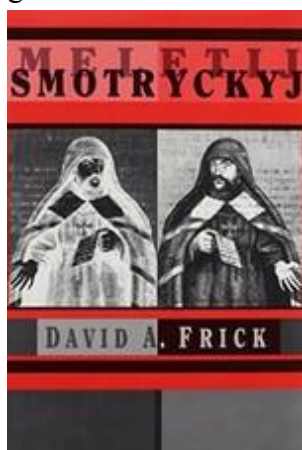
Veikla: stačiatikių, vėliau Unitų Bažnyčios veikėjas, poleminių raštų autorius, mokslininkas, filologas, pedagogas, buvęs stačiatikių arkivyskupas, pirmosios slavų gramatikos autorius.

Pagerbimas: paminklas (Vievio miestas)

Pasauliečio vardas – Maksimas Gerasimovičius Smotrickis. Slapyvardis – Teofilas Ortologas (Theofil Ortholog). Gyvenimo datos įvairiuose šaltiniuose nurodomos skirtingai – gimė 1575, 1577 ar 1578 m., mirė 1633 12 27 arba 1634 01 09. 1601–1604 m. (kitur – 1594–1600 m.) studijavo Vilniaus universitete filosofiją ir teologiją, vėliau išvyko į edukacinę kelionę į Vakarų Europą – Niurnbergo, Leipcigo, Wittenbergo (Vokietija) universitetus. 1607 m. grįžęs į tėvynę leido laiką Solomereckio dvare netoli Minsko. Dirbo mokytoju Kijevo, Minsko, Vilniaus ir Vievio stačiatikių mokyklose. Buvo įžymaus XV a. pab. – XVI a. pirmos pusės

LDK karo vado Konstantino Ostrogiškio sūnaus mokytojas. Apie 1608 m. išvyko į Vilnių ir prisidėjo prie Šventosios Dvasios vienuolyno stačiatikių brolijos. Nuo 1617 m. tapo stačiatikių vienuoliu Meletijumi, nuo 1620 m. – Dermanio unitų vienuolyno viršininku [4, 9]. Meletijus buvo išventintas Polocko arkivyskupu ir Mstislavlio vyskupu. Paskelbė poleminių traktatų, kritikuojančių katalikybę. 1626 m. stoji prieš stačiatikybę, pasmerkė savo ankstesnę literatūrinę ir bažnytinę veiklą. 1627 m. birželio 6 d. Meletijus Smotrickis slapta atsisakė stačiatikybės, perėjo į unitus. Mirė 1633 m. gruodžio 27 d. Dermanio vienuolyne (dabar Ustenskoje Vtoroje, Rovno sr.,

Ukraina) [2, 4].

Svarbiausias M. Smotrickio veikalas ir bene svarbiausias Vievio spaustuvės leidinys – 1618–1619 m. Vievyje išspausdinta „Slavų gramatika“ („Grammatiki Slavenskija pravilnoe Sintagma“). Nėra žinoma tiksli išleidimo data, kadangi ant kai kurių egzempliorių nurodyti vieni, ant kitų – kiti metai. Greičiausiai, gramatika pradėta spausdinti 1618, o baigta – 1619 m. Slavų gramatika 200 metų buvo slavų kalbų mokslo pagrindas ir turėjo didelę įtaką pirmosioms rusų kalbos gramatikoms [4]. 1629 m. ji

perspausdinta Vilniuje, o 1648 m. – Maskvoje. Iš jos buvo mokomasi visame stačiatikių pasaulyje net iki XIX a. M. Lomonosovas vadino ją savo „mokslingumo vartais“ [7].

Išsami M. Smotrickio biografija ir literatūrinės veiklos apžvalga lietuvių kalba pateikiama baltarusių mokslininko, filologo Uladzimiro Karotkio (Кароткі, Уладзімір) straipsnyje, spausdinamame knygoje „Senosios Lietuvos literatūra“ [2]. Apie M. Smotrickį ir jo veiklą rašoma seminarų ir konferencijų medžiagos rinkinyje „Литва, Вильнюс, Мелетий Смотрицкий – навсегда у истоков грамматики русской: сборник материалов семинаров и конференций 2006-2009 г. = Lietuva, Vilnius, Meletij Smotrickij – rusų gramatikos ištakose visiems laikams“ [8], straipsnių rinkinyje „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kalbos, kultūros ir raštijos tradicijos“ (Vilnius, 2009), leidinyje „Literatūra ir kalba“ (T. 18 (1985), Tomo Venclovos knygoje „Vilniaus vardai“ (7) ir kt. Apie jį rašoma lietuviškose ir rusiškose enciklopedijose [4]. Rusų kalba išleista J. Prokošinos (Прокошина Е.) knyga „Мелетий Смотрицкий“ (Minsk, 1966), Uladzimiro Karotkio „Творческий путь Мелетия Смотрицкого“ (Minsk, 1987), plačiai rašoma knygoje „Русские в истории и культуре Литвы“ [9] ir kt. Anglų kalba išleista didelės apimties Berklio (Berkeley) universiteto Kalifornijoje Slavų kalbų profesoriaus Davido A. Frico (Frick) monografija „Meletij Smotryc’kyj“ (Harvard, 1995). Apie slavų gramatiką ir Vievio spaustuvę rašyta Viliaus Užtupo monografijoje „Lietuvos spaustuvės, 1522–1997“ [5], archeologo Vykinto Vaitkevičiaus straipsniuose [6]. M. Smotrickis minimas daugelyje leidinių, kuriuose kalbama apie Vievio miestą ir jo istoriją, pvz. Broniaus Kviklio „Mūsų Lietuva“ (Vilnius, 1989. T. 1), leidinyje „Elektrėnai“ [1] ir kt.

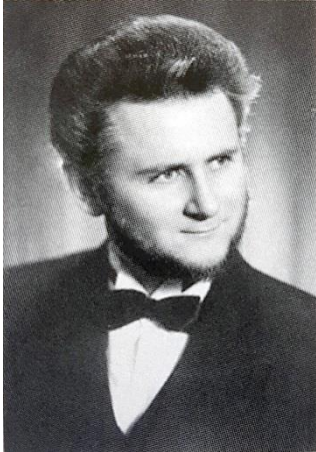
2002 m. rudenį Vievyje, Šv. Onos prie bažnyčios (Ežero g. 9) M. Smotrickiui buvo atidengtas paminklas–atminimo lenta, šiek tiek primenanti knygą. Ant paminklo lietuvių ir ukrainiečių kalbomis užrašyta: „1618–1619 m. Vievyje Vilniaus brolijos spaustuvėje (Bogdano Oginskio labdaros dėka) įžymusis ukrainiečių bažnyčios ir švietimo veikėjas, žinomas filologas Maksimas Meletijus Smotrickis (apie 1575–1634 m. sausio 9 d.) išleido pirmą pilną bažnytinės slavų kalbos gramatiką, padėjusią pamatus slavistikos mokslui Rytų Europoje, „Slavų kalbos gramatikos taisyklės“ [1].

Literatūra ir šaltiniai

1. Ickevičius, Augustinas. Vievio spaudos pirmagimiai // Elektrėnai. – Vilnius, 2006. – P. 223–227.
2. Karotki, Uladzimir. Meletijus Smotrickis. – Iliustr. – Bibliogr. str. gale // Senosios Lietuvos literatūra, 1253–1795. – Vilnius, 2011. – P. 227–235.
3. Pūrienė, Giedrė. Vievis ir spausdintas žodis neatsiejami daugiau nei 400 metų // Elektrėnų žinios. – 2015, liep. 28, p. 8–9.
4. Smotrickij Meletij: [1578–1633] // Visuotinė lietuvių enciklopedija. – Vilnius, 2012. – [T.] 22, p. 159–160.
5. Užtupas, Vilius. Vievio spaustuvė (1611–1646) // Užtupas, Vilius. Lietuvos spaustuvės, 1522–1997. – Vilnius, 1998. – P. 343–344.
6. Vaitkevičius, Vykintas. Archeologiniai duomenys apie Vievio spaustuvę // Knygotyra. – T. 51 (2008), p. 267–271.
7. Venclova, Tomas. Vilniaus vardai. – Vilnius, 2006, p. 80–81.
8. Литва, Вильнюс, Мелетий Смотрицкий – навсегда у истоков грамматики русской: сборник материалов семинаров и конференций 2006–2009 г.; Lietuva, Vilnius, Meletij Smotrickij – rusų gramatikos ištakose visiems laikams: 2006–2009 m. seminarų ir konferencijų medžiagos rinkinys. – Vilnius, 2010. – 113, [2] p.
9. Смотрицкий Мелетий (Максим) Герасимович: религиозный деятель, настоятель вильнюсского Свято–Духова монастыря, ученый–филолог. – Portr., iliustr. // Русские в истории и культуре Литвы. – Вильнюс, 2008. – P. 111–118.

Tadas Šumskas

Gyvenimo datos: 1954 02 16

Gimimo vieta: Vilnius

Veikla: choro dirigentas, kompozitorius, pedagogas

Nominacijos: Ženklas-medalis „Už nuopelnus Vilniui ir tautai“
(2013)

1960–1964 m. lankė Vievio vidurinę mokyklą, Vievio vaikų muzikos mokykloje mokėsi skambinti fortepijonu (mokyt. J. Gečas). 1964–1971 m. choro dirigavimo mokėsi Vilniaus M. K. Čiurlionio vidurinėje meno mokykloje (dėst. A. Jozėnas). 1971 m. – respublikinio jaunųjų dirigentų konkurso Vilniuje laureatas [1, 5]. 1971–1979 m. studijavo choro dirigavimą Leningrado valstybinėje N. Rimskio-Korsakovo konservatorijoje (dabar Sankt Peterburgo muzikos akademija) ir aspirantūroje (prof. A. Michailovo klasė), fakultatyviai lankė doc. J. Serebriakovo ir doc. R. Martynovo simfoninio dirigavimo klases. 1978–1979 m. ten vadovavo konservatorijos choro studijai ir miesto moterų chorui [1, 5]. Nuo 1979 m. dėsto Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje (iki 1992 m. – Lietuvos valstybinė konservatorija), nuo 1982 m. – vyr. dėstytojas, nuo 1991 m. – docentas, nuo 2010 m. – profesorius. 1985–1988 m. – LMTA kamerinio choro dirigentas [5, 6, 7]. Šis choras gastroliavo Europoje, Panamoje, Kuboje, JAV. Nuo 1979 m. – Vilniaus gamybinio susivienijimo „Vilma“ vyrų choro dirigentas, 1983–1998 m. – meno vadovas ir dirigentas. 1988 m. kolektyvas pasivadino Vilniaus miesto vyrų choru „Vytis“ [5]. Jam T. Šumskas vadovavo iki 1999 m. Nuo 1999 m. – Lietuvos kariuomenės Vilniaus įgulos karininkų ramovės vyrų choro „Aidas“ meno vadovas ir vyr. dirigentas. Su šiuo choru gastroliavo užsienyje, dalyvavo tarptautiniuose konkursuose [6, 7]. 1987 m. respublikinės moksleivių dainų šventės, 1988 m. Baltijos respublikų studentų dainų šventės „Gaudeamus-X“ Vilniuje, 1990 m. Lietuvos tautinės dainų šventės, 1994, 1998, 2003 m. Pasaulio lietuvių dainų šventės Vilniuje – vyr. dirigentas, 1993 m. buvo tarptautinio chorų festivalio „Resegna Polifonica“ Italijoje meno direktorius, 2004, 2008, 2010 m. – Kauno dainų švenčių vyr. dirigentas, 2003, 2009, 2014 m. – respublikinių dainų švenčių vyr. dirigentas, daugelio respublikinių ir tarptautinių chorų konkursų žiuri narys, „Life“ teatro festivalių ir „Meno forto“ aktorius ir muzikos konsultantas [5, 6, 7].

Parašė muziką šešioms dramos spektakliams, sukūrė choro dainų, aranžuotčių, bendradarbiavo su teatro režisieriais E. Nekrošiumi, R. Tuminu, J. Jurašu, L. M. Zaikausku, A. Dapšiu [7]. Paskelbė mokslinių straipsnių spaudoje bei moksliniuose leidiniuose. T. Šumskas yra Lietuvos atsargos karininkų sąjungos garbės narys.

1990 m. dirigentui suteiktas nusipelnusio artisto garbės vardas, 1994 m. jis apdovanotas S. Šimkaus premija [7], 2010 m. – Krašto apsaugos ministerijos ordinu „Už nuopelnus“, 2014 m. – Lietuvos atsargos karininkų sąjungos medaliu „Už nuopelnus“. 2015 m. vasario 16 d. LR Prezidentė apdovanojo T. Šumską Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu. Žymus dirigentas yra apdovanotas LR Seimo Pirmininko, LR Seimo Nacionalinio saugumo komiteto Pirmininko, LR Ministro Pirmininko, LR Krašto apsaugos Ministro, LR Kultūros Ministro bei Lietuvos Kariuomenės Vado padėkos raštais [1].

T. Šumskas gyveno Vievyje 1960–1964 m. Mokėsi Vievio vidurinėje ir muzikos mokyklose. Dirigentas dažnai lankosi Elektrėnuose, Vievyje, Semeliškėse, dalyvauja renginiuose. Dabar jau daugelį metų gyvena Vilniuje.

2013 m. „už svarų indėlį į lietuvių tautos kultūros plėtotę, patriotinių – karinių, liaudies dainų, klasikinių, sakralinių kūrinių populiarinimą, taip pat kūrybingą vadovavimą vyrų chorui „Aidas“, ilgametę pedagoginę veiklą“ prof. T. Šumskas buvo apdovanotas I laipsnio medaliu „**Už nuopelnus Vilniui ir Tautai**“ [4].

Apie prof. T. Šumską rašoma leidinyje „**Pasaulio lietuvių chorvedžiai**“ [5], **Kosto Valukonio** knygoje „**Vyrų choras „Aidas**“ [3], „**Kas yra kas Lietuvoje 2002**“ [2], „**Muzikos enciklopedijoje**“ [6], „**Visuotinėje lietuvių enciklopedijoje**“ [7] ir kt. leidiniuose, yra straipsnių periodikoje, internete.

Literatūra ir šaltiniai

1. Kirkilienė, Julija. Šumskų giminės išlikimo paslaptys: būti su žmonėmis ir tarp žmonių // Elektrėnų kronika. – 2018, vas. 16–22, p. 8, 15.
2. Šumskas Tadas // Kas yra kas Lietuvoje 2002. – Kaunas, 2002, p. 661.
3. Valukonis, Kostas. Lietuvos kariuomenės Vilniaus įgulos karininkų ramovės vyrų choras „Aidas“: leidinys skirtas vyrų choro „Aidas“ 50 metų veiklos jubiliejui. – [Vilnius, 2007]. – 281, [1] p.: faks., nat., portr. – Turinyje: Vyrų choro meno vadovo docento Tado Šumsko biografija, p. 123–125; Vyrų choro „Aidas“ koncertinė veikla 1999–2005 metais, vadovaujant T. Šumskui, p. 126–174; Choro „Aidas“ meno vadovai, chormeisteriai ir koncertmeisteriai: Docentas Tadas Šumskas, p. 178–179; Choro „Aidas“ bendradarbiavimas: Meno vadovo docento T. Šumsko laikotarpiu, p. 199; Bendradarbiavimas su kompozitoriais ir kūrybinė veikla: Doc. Tadas Šumskas, p. 207.
4. Zybartas, Algimantas. Aukštas apdovanojimas // Aidas. – 2013, saus. 23, p. 1, 2; Prieiga per internetą: <[http://www.kariuomene.kam.lt/download/44775/aidas%20nr.1\(3\).pdf](http://www.kariuomene.kam.lt/download/44775/aidas%20nr.1(3).pdf)>.

5. Zubrickas, Boleslovas. Tadas Šumskas // Pasaulio lietuvių chorvedžiai : enciklopedinis žinynas. – Vilnius, 1999. – P. 626.
6. Žalalienė, Birutė. Šumskas Tadas. – Portr. // Muzikos enciklopedija. – Vilnius, 2007. – [T.] 3, p. 475.
7. Žalalienė, Birutė. Šumskas Tadas. – Portr. // Visuotinė lietuvių enciklopedija. – Vilnius, 2013. – [T.] 23, p. 293.

Kęstutis Vaitukaitis

Gyvenimo datos: 1958 10 29

Gimimo vieta: Antanas (Kazlų Rūdos sav.)

Veikla: inžinierius statybininkas, Lietuvos ir Elektrėnų savivaldybės politinis bei visuomenės veikėjas

Nominacijos: Vilniaus apskrities Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino nominacija (2003)

1965–1973 m. mokėsi Antanavo 8–metėje mokykloje, 1973–1976 m. – Pilviškių (Vilkaviškio r.) vidurinėje mokykloje (dabar – Vilkaviškio rajono Pilviškių „Santakos“ gimnazija), 1976–1981 m. studijavo Kauno politechnikos institute (dabar – Kauno technologijos universitetas), įgijo inžinieriaus statybininko technologo specialybę. 1981–1986 m. dirbo Kauno namų statybos kombinato SND gamykloje meistru, technologu, viršininko pavaduotoju. 1986–1988 m. – Lietuvos elektrinės Kapitalinės statybos skyriaus meistras, 1988–1990 m. – Kaišiadorių HAE hidrocecho meistras, 1990–1992 m. – Trakų rajono statybos valstybinės priežiūros inspektorius, 1992–1993 m. – Trakų rajono valdybos valdytojo pavaduotojas, 1993–1994 m. – Trakų rajono valdytojas, 1995–1996 m. – Trakų rajono meras. 1996–2000 m. – LR Seimo narys (išrinktas pagal Lietuvos centro sąjungos sąrašą. LRS Kaimo reikalų komiteto narys), nuo 2000 m. iki dabar – Elektrėnų sav. tarybos narys. 2000–2007, 2011–2015, 2015 – iki dabar – Elektrėnų savivaldybės meras. 2006–2011 m. – ES Regionų komiteto pakaitinis narys. 2007–2010 m. – UAB „Žvyrkasyba“ direktorius. 2007–2011 m. – UAB „Trakų akmuo“ projektų vadovas. 2007–2011 m. – LAAIF priežiūros tarybos narys. Nuo 2011 m. iki dabar – LSA viceprezidentas [1].

1996 m. įgaliotas Trakų rajono savivaldybės pasirašė partnerystės sutartį su Reinės (Vokietija) miesto savivaldybe, 2001 m. Lenkijoje įgaliotas Elektrėnų savivaldybės pasirašė partnerystės sutartį su Mazovijos Novy Dwuro valsčiumi. 2001–2002 m. – Trakų „Rotary“ klubo prezidentas. Klubo narys iki 2008 m. Vienas iš Elektrėnų vargonų fondo steigėjų. Elektrėnų katalikų parapijos pastoracinės tarybos narys.

Nuo 1995 m. – Lietuvos centro sąjungos narys. Nuo 2003 m. – Liberalų ir centro sąjungos narys, šios sąjungos valdybos narys, Liberalų ir centro sąjungos Elektrėnų skyriaus pirmininkas. Nuo 2014 m. Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio Elektrėnų skyriaus pirmininkas.

Dalyvavo išleidžiant R. Lopatos knygą „Nepriklausomybės akto signataras Donatas Malinauskas“ (1997).

2003 m. K. Vaitukaitis apdovanotas **Vilniaus apskrities Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino II laipsnio** nominacija „Už pasiekimus žmogiškojo kapitalo ugdymo srityje“ [2]. 2015 m. Elektrėnų savivaldybės jaunimo apdovanojimuose „Antilopai 2015“ apdovanotas nominacijoje „Metų jaunimo draugas“.

Apie K. Vaitukaitį rašyta leidiniuose „**Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006**“ [3]. Ilgametės Elektrėnų krašto pedagogės **Onos Gražinos Maleravičienės** knygoje „**Iš visos širdies: pasakojimai apie Elektrėnų krašto žmones**“ spausdinamas interviu su K. Vaitukaičiu [4]. Apie jį taip pat rašoma periodikoje, yra informacijos internete.

Literatūra ir šaltiniai

1. 2014 m. gegužės 25 d. rinkimai į Europos Parlamentą: Kęstutis Vaitukaitis [biografija] [interaktyvus]. 2015 [žiūrėta 2015–10–26]. Prieiga per internetą: <http://www.2013.vrk.lt/rinkimai/426_lt/Kandidatai/Kandidatas70724/Kandidato70724Biografija.html>.
2. Apdovanoti Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino medaliais. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2003, gruod. 20, p. 2.
3. Vaitukaitis Kęstutis: Elektrėnų savivaldybės meras, Liberalų ir centro sąjungos tarybos narys, Liberalų ir centro sąjungos Elektrėnų skyriaus pirmininkas // Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006. – Kaunas, 2006. – P. 1025.
4. Vaitukaitis, Kęstutis. Žmogus gražus savais darbais: [pokalbis su Elektrėnų savivaldybės meru K. Vaitukaičiu / kalbėjosi] Ona Gražina Maleravičienė. – Portr. // Maleravičienė, Ona Gražina. Iš visos širdies: pasakojimai apie Elektrėnų krašto žmones. – Kaišiadorys, 2005. – P. 103-104.

Stasys Žlibinas

Gyvenimo datos: 1936 07 02

Gimimo vieta: Rietavas

(Plungės r.)

Veikla: poetas, žurnalistas

Pagerbimas: Elektrėnų

Savivaldybės garbės pilietis

1955 m. baigė Rietavo vidurinę mokyklą. 1956–1962 m. studijavo Vilniaus universiteto Filologijos fakultete prancūzų kalbą, taip pat lietuvių kalbą ir literatūrą. 1954 m.

respublikinėje spaudoje pasirodė pirmieji S. Žlibino kūriniai. 1959 m. – laikraščio „Tiesa“ redakcijos korektorius, leidinių „Literatūra ir menas“, „Sportas“ redakcijų bendradarbis. 1965–1970 m. – savaitraščio „Liaudies sargyboje“ korespondentas. 1970–2000 m. dirbo savaitraštyje „Kalba Vilnius“, kur buvo literatūros ir muzikos skyriaus vedėjas [6, 7, 8].

Poetas yra Lietuvos nepriklausomųjų rašytojų sąjungos, Žurnalistų sąjungos, Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūros tarybos narys [6].

Sukūrė daugiau nei tūkstantį dainų tekstų 40 kompozitorių dainoms, kai kurie artimi liaudies dainų poetikai. Keletą šimtų dainų (originalių ir liaudies) yra išvertęs iš rusų, prancūzų, lenkų ir kt. kalbų [9]. Populiariausios pagal S. Žlibino žodžius sukurtos dainos: „Berniukai“, „Vėjas man pasakė“, „Mėlynakė Rasa“, „Vyšnios žydi“, „Jaunystė“, „Gromatėlę parašiau“, „Kur tas kelelis“, „Žydėjimo šviesa“, „Motinai“, „Iš glėbio vasaros ugnies“, „Ridig do“, „Atsiliepk dainoj“ ir kt. “. Nemažai jų išversta į kitas kalbas. Poetą išgarsino 1963 m. parašytas eilėraštis „Elektrėnų žiburiai“, skirtas tuo metu statomo miesto garbei. Kompozitorius Eduardas Balsys pagal šias eiles sukūrė dainą [3]. Pirmą kartą ši daina nuskambėjo 1964 m. ir iki šiol yra neatsiejama nuo Elektrėnų [4].

Respublikiniuose dainų konkursuose S. Žlibinas laimėjo apie 40 premijų, už populiariausias metų dainas jam paskirtos septynios Stasio Šimkaus premijos. 2004 m. apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžius. 2013 m. tapo Rietavo savivaldybės garbės piliečiu [6].

2015 m. S. Žlibinui, populiarios dainos „Elektrėnų žiburiai“ žodžių autoriui buvo suteiktas **Elektrėnų savivaldybės garbės piliečio** titulas už Elektrėnų vardo garsinimą. Garbės piliečiu jis

paskelbtas miesto 55-ųjų ir Elektrėnų savivaldybės 15 metų sukakties šventės atidarymo metu, Elektrėnų savivaldybės tarybos 2015-06-23 sprendimu [4].

Poetas yra sakęs, kad Elektrėnams skirta daina „tapo pirmuoju jo, kaip dainų kūrėjo, žingsniu“ [10]. Šios dainos žodžiais pavadintas miesto ir Elektrėnų savivaldybės jubiliejams pažymėti skirtas albumas „Šviečia naktį, šviečia dieną...“ (Kaunas, 2015).

S. Žlibino autobiografija spausdinama knygoje „**Lietuvos nepriklausomieji rašytojai**“ [9]. Apie poetą rašoma **Benjamino Kondrato** knygoje „**Kūrėjų pėdsakais**“ [1], **Birutės Lengvenienės** „**Alkų akys**“ [2], žinyne „**Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006**“ [6], „**Lietuvių literatūros enciklopedijoje**“ (Vilnius, 2001), „**Visuotinėje lietuvių enciklopedijoje**“ [7], „**Žurnalistikos enciklopedijoje**“ [8], periodikoje, internete.

Minint poeto 70-mečių žurnale „Tarp knygų“ buvo paskelbta S. Žlibino **bibliografija** [5].

Literatūra ir šaltiniai

1. Kondratas, Benjaminas. [Stasys Žlibinas: biografija] // Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius, 2014. – Kn. 11, p. 281–282.
2. Lengvenienė, Birutė. Stasys Žlibinas. – Iliustr. // Lengvenienė, Birutė. Alkų akys. – Vilnius, 2004. – P. 48.
3. Pradedam estradinį koncertą... [Natos]: lyrinės estradinės dainos. – Vilnius, 1964. – [D.] 3, p. 2–5.
4. Pūrienė, Giedrė. Šviečiantis dieną ir naktį miestas turės dar vieną garbės pilietį. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2015, birž. 26, p. 1, 10.
5. Sukanka 70 metų... // Tarp knygų. – 2006, Nr. 5, p. 42–43.
6. Žlibinas Stasys // Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai, 2006. – Kaunas, 2006. – P. 1084.
7. Žlibinas Stasys // Visuotinė lietuvių enciklopedija. – Vilnius, 2015. – Papildymai A–Ž, p. 500.
8. Žlibinas Stasys // Žurnalistikos enciklopedija. – Vilnius, 1997. – P. 586 [žiūrėta 2015-10-21]. Prieiga per internetą: <<http://www.kf.vu.lt/dokumentai/publikacijos/Zurnalistikos-enciklopedija.pdf>>.
9. Žlibinas, Stasys. „Daina, tau aš atidaviau viską...“ : [autobiografija]. – Portr. // Lietuvos nepriklausomieji rašytojai. – Kaunas, 1998. – P. 256–260.
10. Žlibinas, Stasys. „Elektrėnų žiburiai“ – pirmasis mano žingsnis į dainos lauką: pokalbis su dainos „Elektrėnų žiburių“ autoriumi Stasiu Žlibinu / kalbėjosi Giedrė Pūrienė. – Iliustr. // Elektrėnų žinios. – 2015, liep. 3, p. 1, 4.